

Johan Hadorph – Minnesteckning - (biografi)

av Henrik Schück, 1933

ant. Börje Sandén, sommaren 2004

Pärm g14:4 / g19:6 Fritextsökning textfil2-dbf

Läsningen visade hän mot förvecklingarna kring Fornsigstuna – Rikskanslern och Universitetskanslern Magnus Gabriel De la Gardie – Riksantikvarien Johan Hadorph – Riksrådet Clas Rålamb.

s.3-7

Schück framhåller att Hadorph genomförde sådant som Johan Bureus haft idéer och tankegångar kring, men som han aldrig fullföljde. Bureus saknade organisationsförmåga. Han fick inte ens sina egna arbeten utgivna.

Hadorph intar en bemärkt plats i svenska vetenskapens historia.

Det finns ca 1000 brev kvar efter Hadorph, många är de kopior som han själv gjorde.

Enligt Hadorphs egen släkttavla var den äldste "Lintze Eriksson till Bro i Uppland"; 6-uddig stjärna, på Albrekts tid.

Namnet taget efter hemmanet Hadorp i Slaka socken, där fadern avled 1644.

Två bröder bäge med namnet Johannes, de skildes åt med Johan, född 1630- 05-06, resp Jöns 1633.

Faderlös vid 14 år ålder, vid 18 moderlös.

s. 8 -10

Reglemente för Linköpings gymnasium, skapat 1627, kort efter Västerås och 'Strängnäs, där han inskrevs 1642. Kom till Uppsala universitet 1648.

(hade i själv verket satts på universitetet av fadern redan vid 11 års ålder, men av någon anledning aldrig börjat studierna där utan i stället i Linköpings trivialskola.

Han skrev sig alltid som Hadorphius, först barnen började kalla sig Hadorph

s. 14

1660 blev han akademisekreterare = antikvitetscollegiet

s. 16

Inga bra lärare i historia, undervisades endast i klassisk historia. Största glädjen hade Hadorph i kontakten med Schefferus, som 1648 utnämns till professor Skytteanus.

Från hemsocknen hade han intresserat sig för runstenar och fornminnen

Antikvarisk resa till Öland på arvfurstens bekostnad 1650 el. 1651

s.18

Bureus hade 1599 börjat intressera sig för runor. 1599 utgav han sin runtavla, det enda tryckta alstret han fick färdigt. Den skulle ingå i hans planerade Monumenta Sueo-Gothica

Bureus samtida i Danmark Olaus Wormius fick sina verk utgivna i tryck.

Förklarade att de götiska runorna var danska

Bureus låg åldrande och sjuk i Vårdsätra

Även Messenius skrifter var ej ännu utgivna

Laurentius Bureus, en släkting hade fått stipendium för att utge Bureus verk. Denne, 6-7 år äldre än Hadorph, var studentkamrat med denne.

s.23

Hela den äldre generationen av fornforskare var borta, Aschaneus 1641, Rhezelius 1646. Axehiälms var i Finland sedan 1633. Bureus var lam.

s.24-25

Tillsättningen av Hadorph 15 juni 1660 som akademisekreterare skedde inte enligt bestämmelserna. Konsistoriet beslöt ensamt att utse Hadorph, trots att det skulle ha uppsatts 2-3 på förslag, bland vilka Kungl. Maj:t skulle utse befattningshavare.

Av protokoll 11 juli framgår att "några hemliga krafter varit med i spelet och detta är alls icke osannolikt", citat efter Schück. De la Gardie som ännu ej kände Hadorph, var nämligen ytterst mottaglig för privata meddelanden.

Det visade sig att 6 personer var intresserade av befattningen. Bestämde att prov skulle genomföras och ärendet sedan överlämnas till de la Gardie. De 3 personer som infann sig fick sina skriftliga prov censurerade. Därefter muntligt prov och alla 3 uppsattes på förslaget.

Trots att utnämningen formellt skulle ske av Kungl. Maj:t så skedde den genom de la Gardie. Av protokollet framgår ingen orsak till varför de två andra förbisågs. De hade redan avlönade befattningar vilket inte Hadorph hade.

Det var således de la Gardie som ensam avgjorde genom att meddela att konsistoriets tidigare förslag gällde.

(märkligt att Hadorph aldrig disputerade i något ämne; fick dock mycket goda referenser för sin arbetsförmåga)

s.27

Senare "förtrolig korrespondens med de la Gardie"

300 daler i årslön – en professor hade 700 daler

- Hadorph lyckades få bostad betald Sankt Barbro's hus, som 1614 donerats till universitetet
- fick ett prebendehemman Skälstad i Ramstads socken.
han lyckades förbättra sina ekonomiska villkor avsevärt och var vid slutet av sitt liv troligen landets bäst betalade vetenskapsman

1668 begärde han frälsefrihet för sin ärvda och inlösta fädernegård Haddorp

s.38

En renässans för fornforskningen uppstod när de la Gardie blev ägare till den ryktbara samling av handskrifter som drottning Kristina inköpt 1651 från den danske lärde Stephanius sterbhus. Sedermera 1669 donerade de la Gardie den till Uppsala universitet. Det var samtidigt som han skänkte Silverbibeln

s.39. *tillbakablick på fornforskningens historia.*

1599 fick Bureus "ett pass att draga kring om hela rikets att avskriva runestenar"

Han fick märkligt nog aldrig någon fullmakt; det blev alltså inte något ämbetsverk med Bureus som riksantikvarie.

Första formella riksantikvarierna var Aschaneus och Johan Axehiälm som 1629 fick en provisorisk befattning. Den kungliga fullmakten kom 20 maj 1630.

(OBS att Axehiälm, Bureus svåger, flyttade till Finland redan 3 år senare. Redan samma år hade han kommit in i hovrätten i Stockholm.

- således den första verkliga instruktionen för riksantikvarieämbetet
- 1633 ersattes Axehiälm av Rhezelius, "som av Aschaneus uppfostrats till fornforskare" och som 1635 erhöll fullmakt som antikvarie med fast lön, vilket aldrig Bureus och Aschaneus åtnjutit. 1646 övergick han till annan befattning

Efterträdaren Petrus Westius tycks ha varit alldeles överksam.

- 1648 fanns bara Bureus kvar, vilken blev avsatt utan att någonsin ha blivit tillsatt
- då utsågs Stiernhielm till riksantikvarie och riksarkivarie, ingendera befattningen kom han att sköta
- 1652 återkom Axehiälm som riksantikvarie men han "betraktade platsen som en sinekur utan några

vetenskaplig förpliktelse.

1654 blev De la Gardie universitetskansler

1657 blev Laurentius Bureus förordnad som riksantikvarie

1658 blev han professor i historia, vilket inte befrämjade fornforskningen

Laurentius Bureus gjorde en nu förlorad avskrift av de la Gardies berömda Eddahandskrift

1665 (året innan fornminneslagen) utges ett memorial för honom att resa riket kring och undersöka den åverkan på gamla monument som inrapporterats.

- faktiskt ett program för fornforskningen.

– börjar med en klagan över den åverkan, som förövades mot gamla monument, i det att privati använt dem till deras egne usus och att av een owåligh nachlessighet” alldeles negligierades och bortvräkte.

– För att förebygga detta ville Kungl. Maj:t hava en noga efterrättelse om alla dylika monument och hade givit antikvarien Bureus i uppdrag att författa en dylik

1665 skriver de la Gardie till arkivsekreteraren Erik Runell att Hadorph skulle äga fritt tillträde till arkivet att taga kännedom om de gamla recesserna ... varjämte han skulle få till låns de codices, han kunde behöva

1662 utsågs Olaus Verelius till professor i historia, i 20 år, endast lön under några år (men hade värlönlönad annan tjänst)

1666 utnämndes Verelius till antikvarie

– denne uppfattade utnämningen som ett sätt för de la Gardie att ordna hans löneförmåner.

– några antikvariegöromål lade ha sig aldrig i

Hadorph blev nu i praktiken riksantikvarie

– sekreterarlön, antikvarieanslag, prebende och fri bostad = professorslön

s.60 – *föregångaren till fornminneslagen = plakat till fornminnenas skydd*

På sommaren 1666 träffades Hadorph och de la Gardie

då tar han upp frågan om det för L. Bureus avsedda memorialet

- den innehöll inget förslag till inventering av fornminnen

– Hadorph ingav ytterligare ett ”Förslag, huru Kongl. Maj:t snarast kan få kunskap och inventarium på alla de monumenter i rikets finnas”

1666 kommer Hadorph med **ytterligare ett förslag. nämligen inrättandet av en antikvarisk akademi.**

– långt senare vill Rudbeck hävda att det var han som kommit med förslaget om en akademi

– idén var nog Hadorphs men när också Rudbeck framförde tanken fick naturligtvis förslaget större förankring hos de la Gardie

Medlemmar i Collegium antiquitatis:

Stiernheim, Loccenius, Schefferus, Verelius och Hadorph (senare Magnus Celsius, Johan Axehiälm)

– lokal skulle beredas i Gustavianum

– kallades ej akademi eftersom detta ord användes för universitet vid den tiden

s.69 - *arbetsfördelningen i collegiet*

Den vidlyftige de la Gardie drog upp riktlinjerna men det var helt Hadorphs förtjänst att verksamheten kom i gång.

– mycket ambitiöst: pengar ”anslogs” för tryckning, papper, resor, aktuarie, kopparstickare, formsnidare och dräng.

– formellt utsågs inte Hadorph som till sekreterare men han fick dubbelt så stor lön som de övriga nämligen 600 daler, lika med direktorn Stjernhielm, som helt följdriktigt aldrig skulle befatta sig med verksamheten

s.70 – Hadorph föreslår det som skall bli (de verkliga !) Rannsakingarna

- vad som skulle uträttas blev inte satt på pränt,
 - inte heller hur arbetet skulle organiseras
 - när inget hände reste Hadorph ned från Uppsala till Stockholm och fick de la Gardies tillstånd att ingiva ett förslag till instruktion, vilket han inskickade 14 mars 1667 = Rannsakingarna
 - inbegripande det kommande diplomatarium
- Således: Att kollegiet (och verksamheten över huvud taget) kom igång var helt Hadorphs förtjänst.

Lägg märke till att de första Rannsakingarna 1667 får en kraftig uppföljning sedan Antikvitetskollegiet/akademien kommit i verksamhet 28 januari 1668, **resulterande i rapporten 1672 om Håtuna.**

Hadorph påpekar i brev till de la Gardie 11 april 1668 att med Stiernhielm som direktor var kollegiet verksamhet lamslagen.

Vid januarisammanträdet 1668 hade Hadorph fått order att skriva till biskoparna om Rannsakingarna – nu kom verksamheten igång: 2 möten var vecka (?!)

Hadorph föreslår **1668 att även riksdagen** skall ta sig an fornminnesvården. De la Gardie avlät en kunglig proposition härom 17 juni 1668. Den antogs av de fyra stånden, som således bekräftade 1666 års plakat.

- prästeståndet gjorde en viktig ”påminnelse”: nämligen att inventerarna, pastorer, länsmän, sexmän, saknade nödvändiga kunskaper för uppgiften.
- Hadorph påpekade att deras uppgift endast var *ett förarbete*. Hadorph och hans ritare skulle sedan resa runt i landet och verkställa den verkliga undersökningen.

OBS. Den blir naturligtvis (!) aldrig fullföljd vid Fornsigstuna, ruinerna rivs strax efter 1672 års rannsaking.

För att kunna genomföra kollegiets uppgift fick Erik Runell vid riksarkivet order att lämna ut ”exdradera”(extrahera? = dra ut) sådana skrifter. Axehiälms for till Stockholm för att hämta dem (1668) 1669 tog Hadorph 150 pergamentsbrev som på de la Gardie jakt fördes till Uppsala

Medlemmarna var mycket flitiga under de närmaste åren se sid 79.

s.80 - *om Rannsakingarna*

Uppmaningen i 1666 års plakat innehöll ingen adress dit prästernas rannsakingar skulle skickas. Efter antikvitetskollegiets tillkomst blev Hadorph mottagaren, varefter rannsakingarna började inkomma.

Hadorphs första resa med ritare ägde rum 1669 då de for med De la Gardie till Vreta, Vadstena och Jönköping. Från Läckö en omfattande resa i Västergötland.

Han hittade många runstenar som ej Bureus känt till.

I Skara och Varnhem hitta han gravmonument ej omnämnda av Messenius.

OBS. Schück framhåller att *Hadorph nu var de la Gardies gunstling*

1669 blev han efter påstötning från konsistoriet och de la Gardies kungabrev formellt utnämnd till *sekreterare i kollegiet*. Han fick också en biträdande sekreterare för protokollskrivningen.

1670 gjorde H. en resa som ciceron för den 15-årige Karl XI

1672 blev han häradshövding i sin hembygd. Han hade då fått 3 tjänster som han fick sköta genom vikarier. Ofta utbetalades i själva verket inte sådana löner, man kan förstå att det låg nära till hands att förse sig med flera tjänster i hopp om att få något så när kontinuerlig lön.

Hadorph var lika angelägen om att antikvitetskollegiet fick anslag.

Verelius som tidigare mycket uppskattat Hadorphs arbete och rekommenderat honom för Rudbeck, blev kring 1670 troligen avundsjuk på dennes nåd hos höga vederbörande och Hadorphs framgång i antikvitetskollegiet. Det övergick till ren fiendskap.

EGO: vi bör betänka att Hadorph nått en ställning som översteg professorernas både i lön och anseende trots att han aldrig disputerat med någon avhandling.

När Karl XI blivit myndig i december 1672 gjorde han en 5 månaders eriksgata, varvid Hadorph följde med som en slags historiograf med uppgift att redogöra för alla historiskt märkliga platser. Han förvärvade i hög grad konungens gunst.

Redan 1674 hade Hadorph genom ett memorial till konungen fått antikvitetskollegiet ekonomiska behov tillgodosedda genom den s.k. "bibeltryckstunna" = en tunna spannmål från varje kyrkohärbärke (inkvartering i prästgårdarna) i riket som utfärdats till bibelöversättningen 1618. Den förvandlades till litteraturanslag.

1676 lämnar han sekreteraruppdraget i Uppsala och *flyttar till Stockholm*, men han får behålla S. Barbro's hus och prebendet i Skälsta - Ramsta. Kollegiet i Uppsala torde i och med detta kunna anses som avsonnat. Efter 1675 fick kollegiet inte längre några anslag.

1669 blev han *arkivsekreterare i Stockholm*, med högre lön än han begärt.

Freden slöts i slutet av 1669. de la Gardie föll i onåd och Sten Bielke blev nu Hadorphs främsta gynnare.

Hadorph var nu uppe i en lön troligen över **2200 daler**; professor 700, assessor vid hovrätten 900, den andre arkivsekreteraren 1000, landshövding 1500 daler.

Nu 1682 hade det blivit ett ämbetsverk av antikvitetskollegiet, med ett antal tjänstemän. Hadorph verkade för en akademi av lärda män men det genomfördes inte.

Han såg till att studenten Peringer (son till en lektor i Strängnäs, senare Peringskiöld) fick plats i det ombildade antikvitetskollegiet.

Hadorph var bekymrad över Verelius och islänningen Jonas Rugman som inte fick fram fler isländska skrifter. Han fick med all sannolikhet de la Gardie att be den svenska residenten i Köpenhamn att förmå någon kunnig isländsk student att träda i svensk tjänst. Då inget hände och det var risk att det som påbörjats skulle försvinna när även Verelius dog, så vände han sig till Johan Gyllenstierna som 1680 var i Köpenhamn och fick på så sätt hit 3 islänningar.

De var inte så lyckade, flera fick han hit som översättare. Senare fick han islänningen att förvärva 274 sagor. De fördes via Holland till Sverige. 1684 erkände Hadorph mottagandet av dem.

Kontaktmannen hamnade i danskt fängelse i 3 år misstänkt för att ha försålt manuskript till Sverige, där han för Sveriges räkning kopierade 281 st.

Ett manuskript av vikt var Flatöboken (Flatey), en sen men med värdefull kodex från slutet av 1300-talet.

Hadorph kunde senare förvärva ett annat ex av boken

s. 152

Tack vare denne Egertsson (som satt 3 år i fängelse) lyckades Hadorph förvärva en så anseelig samling isländska manuskript att KB har den näst Köpenhamn största samlingen av isländsk litteratur.

Hadorph lyckades få ihop pengar till hans begravning.

s.160

1680 förlorade de la Gardie sin starka ställning, och han avsåg sig rikskanslersysslan. Efterträddes av Bengt Oxenstierna.

Olof Rudbecks *Atlanticavaverk* utkom 1679.

Verelius menade att mittpartiet i Gamla Uppsala kyrka var en rest av det hedniska templet och att gravarna i närheten var 3700 år gamla.

s. 164

1667 utgavs Verelius skrift mot Schefferus påståande att hednatemplet skulle ha legat i nuvarande Uppsala. Det var de la Gardie som utfärdade förbudet mot polemikens fortsättning.

Berelius utgav då en excerpt som hittats i Rudbecks papper skriven på 1200-talet av en biskop Karl i Västerås, som bestyrkte Verelius' åsikt. Schefferus ansåg sig kunna bevisa att dessa anteckningar var en ytterst klumpig förfalskning. Kollegiets övriga deltagare stod på Schefferus' sida

s. 183

För Hadorph blev 1685 en vändpunkt. Han förlorade en del av Karl XI:s gunst eftersom han gick emot Rudbecks *Atlantica*. Kungen ville naturligtvis se den storhet hos Sverige och svenskarna som Rudbeck framhåller

s.193

Formellt bytte antikvitetskollegiet namn 23 april 1692 till antikvitetsarkivet. Hadorphs utnämningar 1669 och 1676 hade banat väg för detta. Det var ju inte längre fråga om kollegialt arbete, det var ju i själva verket ett ämbetsverk

Hadorphs vetenskapliga insatser, från sid 193.

Han ville samla fakta, på vilka andra, mera begåvade, kunde bygga sina teorier. Han kallade sig själv "materialist", i en annan betydelse än nu för tiden.

Den ***fornsakssamling*** som nu finns i historiska museet grundlades av Hadorph.

Mycket värdefullt är hans insamling av isländska manuskript

- han hittade Vadstena klostrets jordebok, samt dess privilegier
- 1670 fann han de vid Linköpings blodbad avrättade herrarnas handlingar i ett valv under den s.k. papistkyrkan
- vårt värdefullaste ***medeltidsbibliotek räddades av Hadorph***, när lyckades förmå de la Gardie att stoppa försäljningen av universitetsbibliotekets inkunabler. Det var Verelius som i samförstånd med Olof Rudbeck velat sälja dem "pundetals" till kryddkrämare och bokbindare. Till och med konsistoriet hade godkänt försäljningsprojektet. Tack vare Hadorph stoppades den i sin linda.
- vid reduktionen förvärvade Hadorph verk ur Sten Bielkes och de la Gardies bibliotek.
- han tog också vara på Bureus, Aschaneus, Reszelius och Stiernhilems anteckningar.
- de första jordfynden: mynt, pilar och värjor, beskrivna i vår äldsta arkeologiska avhandling av Schefferus 1675, dessförinnan ett odokumenterat fynd av en kopparklinga funnen 1670 i en ättehög i Skåne.
- kanske dyrbaraste medeltidsfyndet en stor kyrkosilverskatt funnen 1676 i Linköpingstrakten.
- I 1666 års plakat hade inget sagts om jordfynd. Hadorph genomdrev att staten fick inlösningsrätt till alla jordfynd av metall.
- Plakatet från 1684, som ännu gällde 1933 i förbättrad form när Schück skriver boken, är ett av de viktigaste i vår forntidshistoria.

s. 208

Plakatet från 1666 gav ut i nytryck 1669, där det också fastslogs att rannsakingarna skulle rapporteras till antikvitetskollegiet i Uppsala, där Hadorph var den som tog hand om dem.

- de skulle vara en första ledning för en skolad antikvaries följande undersökningar. Pengar för sådana

resor beviljades först 1670. Resan som Hadorph gjorde 1669 i Västergötland bekostades av de la Gardie, och resan på hösten 1670 av Karl XI

EGO: "naturligtvis" undersökte aldrig Hadorph rapporterna i rannsakningarna från Fornsigstuna

1670 fick Hadorph ett respass av Karl XI att tillsammans med ritare fara riket kring, med uppmaning att landshövdingar, biskopar, pastores och befallningsmän gå honom tillhanda med att uppsöka runstenar, fästen, skansar, jättegrifter och andra memorabla ätthögar, uppresa kullfallna runstenar. Samma pass återupprepades i förstärkt form i tryckt plakat 1676.

s. 217 ***hålväg - stora hålvägen, lilla hålvägen***

Schück återger en berättelse i sin helhet om tillståndet i Östergötland under kriget 1676.

Ordet hålväg återkommer 3 gånger, omväxlande med epiteten "stora" och "lilla".

Betydelsen är närmast allmän väg, landsväg, "***har fienden stora hålvägen helt öppen att komma in i landet***"

Schück lämnar en ganska detaljerad redogörelse för **Hadorphs resor i landet**

1674: Strängnäs, 11 häradar i Östergötland, på hösten till Nyköping

1675: Södermanland, Visingsborgs grevskap

1676: minst omfattande. Svartsjölandets runstenar. 3 häradar i Södermanland (kriget!)

1667: Uppland (kriget!)

1668: våren i Uppland, hösten i Södermanland, Småland

1669: Upplands- kyrkor och runstenar

1680: likaså Uppland: Bälinge, Rasbo, Norunda härad

1681: Lagunda; Trögd, Åsunda, Torstuna

1682: Sollentuna och ännu några häradar

1683: Örbyhus, Norra Roden, Frösåker, Oland "samt hade alltså, som han skrev, avslutat Tiundaland och halva Attunda- och Fjärdhundraland"

1684: Vallentuna (80 runstenar) Åkers skeppslag, hela Långhundra härad till Mora sten, tillsammans med Peringer, som också var utbildad för antikvariesysslan

Hadorph själv besökte Bro härad vid Stäket, "fullföljandes det först igenom in till Trögden, som består av 14 socknar"

1685: Peringer skickades till Södermanland; Petrus Helgonius till Värmland

1686: Västmanland, Uppland (Hadorph)

1687: Uppland (Hadorph)

1688: inga uppgifter om resor

1689: Uppland och ev Gästrikland

1690: Gästrikland

s.230

"I sitt ämbete var Hadorph således ytterst nitisk"

EGO: undantagandes sitt förhållande till Fornsigstuna

s.231

Peringskiöld's utgåva 1697 av Heimskringla. Skarven???

s.238

Hadorphs Krönika kom 1674-

Erikskrönikan - Karlskrönikan - de tre Sturekrönikorna - lilla rimkrönikan - Konung Christian

Klippingskrönika, En lustig liknelse om Sverige och konung Albrecht

- har utnyttjat flera manuskript

1675 en rimkrönika om S. Olof - 2 manuskript som grund

Hadorph hade planer på att utge Olaus och Laurentius Petris krönikor

s.240 - 243

Hadorph var den **förste som insåg urkunders betydelse**. Historien kan inte bara bygga på memoarer, dvs samtida redogörelser för händelser.

I sitt förslag (1667) till instruktion för antikvitetskollegiet menar Hadorph att viktigare källor till historien än de ovan nämnda är isländska sagor, svenska helgonlegender samt gamla samlingar av 'publika bref'. Ett par år tidigare hade han skaffat sig tillträde till riksarkivet och därifrån lånat (hem till Uppsala) ca 150 medeltidsbrev som han skrev av. (originalen förstördes senare i slottsbranden)

Schück tror att Hadorph avsett att låta trycka dem. Hans viktigaste publicering var tilläggsbandet till rimkrönikorna 1670. Det innehåller över 200 medeltidsbrev. Schück citerar långa avsnitt ur Hadorphs anteckningar.

Han gjorde första uppslaget till ett svenskt diplomatarium

Han hade känsla för att belägga historien med kommentarer. särskilt viktigt eftersom hans kommentarer grundar sig på handlingar som sedan förstördes vid slottsbranden 1697.

s.254

Hadorph samlade ihop en mängd lagsamlingar. Tack vare honom finns alla kända medeltidslagar nu i tryck.

s. 255 - 257

Hadorphs stora runverk beskrivs. Det blev aldrig färdigt. Hans avsikt var att med sina ritare avbilda alla kända runstenar. Kommentarer ville han överlämna till dem som kunde saken bättre. Han fick ihop 'betydligt över tusen runstenar'. Vid hans död hade 1080 stenar gjorts i träsnitt.

s. 260

Hadorphs kompetens framgår av Schücks kommentar över dennes författade Runographia (Gotlands runstenar), som visar den frihet från fantasteri, som utmärker Hadorphs forskning.

s.261

Bautil - Johan Göransson har inte skrivit den. Han hindrades från att göra kommentarer till de skurna trästockarna, som fanns kvar, när boken äntligen trycktes 1750

s.262

Hadorph avled 12 juli 1693. Han hade synts i full vigör när han framträdde i kanslikollegiet 20 juni. Begravd i Jakobs kyrka 17 september. Liket skulle sedan ha förts till Slaka kyrka, men kyrkboken säger att han begravs i Stockholm..

Redan dagen efter dödsfallet, således 13 juli, fick Peringer fullmakt som efterträdare.

s.264

Peringer och Örnhielm visade ingen överdriven finkänslighet inför Hadorphs livsgärning
Hadorph var dock en man, som hade berättigade krav på eftervärldens tacksamhet.

Han var ingen lysande begåvning, men hade en betydande organisatorisk förmåga. Från Rudbecks och andras förvillelser stod han mera fri än de flesta andra.

Han var en **sällsport pliktrogen ämbetsman**, som ej skydde något arbete, när det gällde de för honom så kära antikviteterna.

Det är sant att han därvid ej underlät att tillgodose sina egna fördelar, men huvudsaken för honom var den forskning , åt vilken han ägnade sitt liv.